QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI FAMILJA)

ONOR.IMHALLEF
JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D., LL.M. (IMLI)

Illum 20 ta' Frar 2025

Rik. Gur.Nru.: 121/23 JPG

Kawza Nru.: 18

GS

Vs

JS

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' GS a fol 345 et seq. intavolat fit- 21 ta' Mejju 2024 li permezz tieghu, wara li gie dikjarat dak premess, talab:

1. *ILLI dan huwa rikors ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta permezz ta' liema r-rikorrenti qieghda tilob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti sabiex tordna l-waqfien tal-Kommunjoni tal-Akkwisti li tezisti bejn il-partijiet;*

2. *ILLI din it-talba tista' ssir minn kull parti li u f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda u dan skont ma jipprovdi l-Artikolu 55(1) tal-Kapitolu 16, u cioe:*

   "[i]l-qorti tista' f'kull zmien matul is-smigh tal-kawza ta' firda, fuq talba ta' wiehed jew l-ohra mill-mizzewgin, tordna l-waqfien tal-Kommunjoni tal-

Akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taht amministrazzjoni separata li tezisti bejn il-mizzewgin";

3. *ILLI ma hemm xejn li ghandu jwaqqaf lil din l-Onorrabli Qorti milli tordna l-waqfien tal-komunjoni li tezisti bejn il-partijiet f'dan l-istadju;*

4. *ILLI hadd mill-partijiet ma huwa ser ibati ebda pregudizzju u dana peress li l-partijiet illum jghixu hajja separata u il-Qorti ghandha quddiemha prova tal-konsistenza tal- Kommunjoni tal-Akkwisri u l-krediti parafernali ; il-partijiet huma impjegati u s-salarju taghhom gie ipprezentat u iddikjarat;*

GHALDAQSTANT, ir-rikorrenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti joghgobha:

1. ***Tordna l-waqfien tal-Komunjoni tal-Akkwisti li tezisti bejn il-mizzewgin konjugi S u dana permezz ta' sentenza ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta;***

2. ***Tordna li din is-sentenza tigi notifikata lid-Direttur tar-Registru Pubbliku ai termini tal-Artikolu 55(5) tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta u li din l-ordni ghandha jkollha effett daqs li kieku l-waqfien tal-Kommunjoni tal-Akkwisti saret b'att pubbliku ai termini tal-Artikolu 55(5) tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta.***

Rat illi ir-rikors flimkien mad-digriet ta' din il-Qorti gew notifikati skond il-ligi;

Rat ir-risposta mahlufa ta' JS datata 18 ta' Gunju 2024 a fol 410 fejn ghal ragunijiet hemm hekk indikati, oggezzjonat ghat-talbiet tal-intimat.

Illi l-esponenti joggezzjoni ghat-talba tal-waqfien tal-Kommunjoni tal-Akkwisti u dana ghas-semplici raguni li din il-kawza l-pern taghha huwa l-komputazzjoni tal-assi tal-kommunjoni, assi anke hawn derivanti minn dak li kien parafernali tal-mara u llum il-gurnata huwa formanti parti l-assi tal-komunjoni;

> *Illi bil-maniggi taghha certament l-esponenti jikkontendi li martu tillikwida dak kollu li hija jkollha b'mod u manjiera li huwa jispicca b'titolu u sehem akkademiku minghajr ma' jkun jista jesegwieh u b'hekk jispicca zgur b'sentenza ta' natura akkademika u mhux ezegwibbli.*

Semghat ix-xhieda bil-gurament;

Rat id-dokumenti esebiti u l-atti kollha tal-kaz;

Semghat it-trattazzjoni tal-avukati difensuri tal-partijiet;

Ikkonsidrat:

Illi din hija sentenza wara talba maghmula mill-attrici permezz ta' rikors datat 21 ta' Mejju 2024 fejn talbet lil dina l-Qorti tordna il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti bejn l-attrici u l-konvenut u dana ai termini tal-artikolu 55 (1) tal-Kodici Civili. Dan l-artikolu jipprovdi s-segwenti:

> "***Il-qorti tista', f'kull żmien matul is-smigħ tal-kawża ta' firda, fuq talba ta' wieħed jew l-oħra mill-miżżewġin, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-miżżewġin.***"

Skond is-subinciz (2) tal-istess artikolu, l-ordni tal-waqfien tal-komunjoni ghandha tinghata b'sentenza u skont is-subinciz (3) l-ordni tal-waqfien tkun tghodd minn meta s-sentenza tghaddi in gudikat.

Illi r-raba sub-inciz tal-istess artikolu imbaghad jipprovdi illi:

> "***Qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni kif provdut f'dan l-artikolu, il-qorti għandha tqis jekk xi parti tkunx sejra tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.***"

Illi kif inghad fis-sentenza fl-ismijiet: **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi,** deciza mill-

Qorti tal-Appell fit-28 ta' Marzu 2015:

> ***"In tema legali jinghad illi l-Artikolu 55 tal-Kap.16 li fuqha hija bbazata t-talba attrici jaghti l-fakolta' lil parti jew ohra li "f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda titlob il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taht amministrazzjoni separata li tkun tezisti bejn il-konjugi…..t-talba ghall-waqfien m'ghandhiex tinghata jekk parti tkun ser issofri "pregudizzju mhux proporzjonat." Inoltre, l-oneru tal-prova ta' dan ir-rekwizit jirrisjedi fuq min qed jallegah, skond il-principju incumbit ei qui dicit non ei qui negat."***

Il-Qorti tal-Appell ikkonfermat decizjoni moghtija mill-Qorti tal-Familja fejn qieset li l-intimat ma kienx ser isofri pregudizzju sproporzjonat bit-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti fil-mori tal-kawza. Ghall-kuntrarju, gie kkonsidrat mill-Qorti tal-Appell li t-terminazzjoni tal-komunjoni kien ser igib beneficcju inkwantu jevita li xi parti jew ohra taghmel xi dejn li, 'l quddiem, ikun jista' jigi addebitat lill-komunjoni.

Fil-kawza fl-ismijiet: **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta' Ottubru 2015, fejn il-Qorti tal-Appell ikkonfermat li is-sentenza moghtija mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) ntqal:

> ***"...il-Qorti tosserva li l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ma jista' jkun ta' ebda pregudizzju ghas-sehem tal-attrici mill-assi li talvolta din tiskopri wara li twafqet il-komunjoni, ghax il-waqfien tal-komunjoni jirreferi ghal futur u mhux ghal dawk l-assi li diga' dahlu u qeghedin fil-komunjoni anke jekk ad insaputa tal-attrici".***

Illi bhala regola, il-Qorti ghandha xxolji l-istess komunjoni tal-akkwisti, salv ghal dawk il-kazi eccezzjonali fejn jigi sodisfacentement ippruvat illi l-waqfien ser igib mieghu pregudizzju mhux proporzjonat lil xi parti jew l-ohra.

F'dan l-istadju il-Qorti taghmel referenza ghall-insenjamenti tal-Qorti tal-Appell, fejn fis-sentenza: ***Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs. Michael Lowell***[1] fejn intqal:

[1] Deciza mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta' Ottubru 2015.

"Fil-fehma tal-Qorti l-ezercizzju li trid taghmel il-Qorti huwa maqsum primarjament f'zewg stadji. Fl-ewwel stadju l-Qorti tezamina jekk l-oggezzjoni jew l-oggezzjonijiet imressqa humiex oggettivament rilevanti ghall-finijiet stretti tal-artikolu 55 sub-inciz 4. F'kaz li l-oggezzjoni tissupera l-ewwel gharbiel jehtieg li l-Qorti tghaddi sabiex tevalwa l-provi u s-sottomissjonijiet imressqa sabiex tiddeciedi jekk l-oggezzjoni, oggettivament rilevanti, hiex sorretta mill-provi u allura jekk l-intimata ippruvatx sodisfacentement illi fl-ewwel lok ser tbati pregudizzju u fit-tieni lok, dejjem jekk jirrizulta pregudizzju, jekk tali pregudizzju hux proporzjonat jew le.

Ezami tal-artiklu 55(4) juri illi mhux kull pregudizzju li tista' tivvanta xi parti b'opposizzjoni ghal sentenza in parte ghall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jikkwalfika bhala ostaklu ghall-pronunzja ta' tali sentenza.

Is-sub inciz 4 tal-artikolu 55 jipprovdi illi l-Qorti ghandha tippronunzja l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti qabel is-sentenza finali kemm il-darba xi parti ma tkunx ser tbati pregudizzju mhux proporzjonat. Dana gie ritenut fil-kawza fl-ismijiet Jael Cassar vs Robert Cassar.[2]

Dina l-Qorti taghmel taghha li-insenjamenti tal-Qorti tal-Appell fejn gie ddikjarat illi:

l-pregudizzju mhux proporzjonat ghandu jigi ppruvat minn min jallegah u dana ai termini tal-principju stabbilit fil-gurisprudenza taghna li minn jallegah jrid jipprova ossia illi l-oneru tal-prova ibcumbit ei qui dicit non ei qui negat[3].

In vista tal-ligi u tal-gurisprudenza li qed issir referenza ghalihom, din il-Qorti sejra tikkonsidra jekk l-oggezzjonijiet sollevati mill-intimat humiex:

1. **Relevanti għall-finijiet tal-Artikolu 55; u**

2. **Humiex tali li jissarrfu fi preġudizzju mhux proporzjonat u konsegwentement jiġġustifikaw iċ-ċaħda tat-talba tal-intimat għall-waqfien tal-komunjoni tal-**

[2] Deciza mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) nhar it- 3/12/2013 212/2019/2 RGM.
[3] Vide **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi,** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Marzu 2015.

akkwisti sal-lum viġenti bejn il-partijiet.

Il-Qorti tibda billi tirrileva illi l-waqfien tal-komunjoni jsehh meta s-sentenza tal-Qorti tghaddi in gudikat u bl-ebda mod ma jkollha effett retroattiv. Il-Qorti dejjem ikkunsidrat illi dak li sal-lum huwa formanti mill-komunjoni tal-akkwisti ser jibqa` hekk sakemm ikun hemm ix-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti u d-decizjoni dwar il-qasma tal-proprjeta` tal-partijiet. Dana qieghed jinghad fid-dawl tal-fatt li dak li qed titlob l-attrici huwa biss li l-istess komunjoni tal-akkwisti tieqaf u ma tibqax fis-sehh, u mhux il-likwidazzjoni tal-istess komunjoni f'dan l-istadju. Dan huwa konformi mal-insenjament tal-Qorti tal-Appell fejn ġie ritenut illi:

> *Il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ma jista' jkun ta' ebda pregudizzju ghas-sehem tal-attrici mill-assi li talvolta din tiskopri wara li twaqqaf il-komunjoni ghax il-waqfien tal-komunjoni jirriferi ghal futur u mhux ghal dawk l-assi li diga dahlu u qeghdin fil-komunjoni* ***anke jekk ad isaputa tal-attrici.*** [4]

Ikkonsidrat:

Din il-Qorti rat l-atti, ir-rikors bit-talbiet ghall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti u r-risposta tal-konvenut. F'tali risposta l-konvenut joggezzjona ghal tali waqfien stante li skont hu l-pern tal-proceduri odjerni huwa proprju l-komputazzjoni tal-assi tal-komunjoni. Fit-trattazzjoni orali li saret mid-difensur legali tal-konvenut waqt is-seduta tas-16 t'Ottubru 2024, il-konvenut amplifika fuq l-oggezzjoni tieghu billi qal li din il-Qorti trid tiddeciedi fuq l-akkrexximent tal-komunjoni u ghal fatt illi l-proceduri ghadhom fi stadju ta' provi tal-attrici.

Illi fl-ebda punt tas-sottomissjonijiet tal-konvenut, ma gie ndikat kif tali waqfien tal-komunjoni ser jaffettwa l-valuri tal-komunjoni li gew kristalizzati bil-provi prodotti. Il-konvenut ifisser illi l-pregudizzju li se jsoffri huwa fil-komputazzjoni tal-frott derivanti mill-proprjeta' parafernali u li ghalhekk ghandu jitqies bhala parti mill-komunjoni li trid tigi diviza.

Illi ghalhekk minn dak sottomess mill-partijiet, huwa evidenti illi l-vertenza pendenti bejniethom hija dwar id-divizjoni tal-komunjoni u dwar x'ghandu jitqies bhala parafernali u x'ghandu jitqies bhala li dahal fil-komunjoni u li allura ghandu jigi diviz. Ghalhekk dan l-

[4] Vide **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell** supra.

ezercizzju mhux ser jigi ppregudikat bil-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti hekk kif din is-sentenza tghaddi in gudikat. Il-Qorti ghad trid tghaddi biex tiddeciedi minn meta z-zwieg tal-partijiet ghandu jitqies bhala li tkisser irrimedjabilment u d-divizjoni ssir skont l-assi u d-djun f'dik id-data – tant illi jekk parti tkun ttentat tahbi jew tittrasferixxi xi assi biex ma jidhlux fid-divizjoni, din il-Qorti xorta wahda ghandha l-fakulta' illi tordna r-rexissjoni jew li ssir ekwiparazzjoni biex kull parti tiehu dak li jkun haqqha.

Illi *di piu'* l-Qorti tara li l-konvenut ressaq l-oggezzjoni tal-pregudizzju sproporzjonat b'mod kompletament vak minghajr ma ssosstanzjalizzaha bi provi jew mqar b'ezempji konkreti. Verament li ghadu ma bedix iressaq il-provi izda ladarba l-attrici kienet daqshekk komplessiva fil-provi taghha, il-konvenut kellu mqar jindika xi provi behsiebu jressaq li l-attrici ma resqitx biex isostni l-pregudizzju li jghid li se jbati.

Illi tenut kont tal-konsiderazzjonijiet hawn maghmula, din il-Qorti jidhrilha li ma hemmx gustifikazzjoni ghalfejn il-komunjoni bejn il-partijiet m'ghandhix tigi xolta sabiex il-partijiet ikunu jistghu jmexxi b'hajjithom b'mod separat filwaqt stante li l-provi gja mresqa jaghtu stampa pjuttost cara tal-kontenut tal-komunjoni s'issa u din tigi diviza u assenjata fis-sentenza finali.

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tilqa' t-talbiet kollha tal-attrici hekk kif dedotti fir-rikors taghha tal-21 ta' Mejju 2024.

Spejjez riservati ghal gudizzju finali.

Moqrija.

Mhallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LL.M. (IMLI)

Lorraine Dalli
Deputat Registratur